

Bruksela, dnia 7 czerwca 2008 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 19/2008

Sprawozdanie ze Wspólnego Spotkania Parlamentarnego parlamentów narodowych państw członkowskich UE i Parlamentu Europejskiego nt. Bałkanów Zachodnich z udziałem przedstawicieli parlamentów państw kandydujących oraz parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich

Bruksela, 26 i 27 maja 2008 r.

W dniach 26 i 27 maja 2008 roku, w Brukseli, odbyło się Spotkanie parlamentarne nt. Bałkanów Zachodnich z udziałem Parlamentu Europejskiego, parlamentów państw członkowskich oraz parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich. Ze strony polskiej, w spotkaniu uczestniczyli:

- delegacja Senatu RP
Senator **Edmund Wittbrodt** – przewodniczący Komisji Spraw Unii Europejskiej
Senator **Leon Kieres** – przewodniczący Komisji Spraw Zagranicznych
- delegacja Sejmu RP
Poseł **Dariusz Lipiński** – wiceprzewodniczący Komisji ds. Unii Europejskiej

Program spotkania obejmował następujące punkty:

1. Otwarcie spotkania i powitanie uczestników przez pana Hansa-Gerta Pötteringa, przewodniczącego Parlamentu Europejskiego oraz pana France Cukjati, marszałka zgromadzenia Narodowego Słowenii.
2. Przemówienie pana Dimitrija Rupela, ministra spraw zagranicznych Słowenii.
3. Przemówienie komisarza Olli Rhena nt. strategii Komisji Europejskiej względem Bałkanów Zachodnich.
4. Przemówienia przedstawicieli parlamentów Bałkanów Zachodnich.
5. Przemówienia przedstawicieli grup politycznych.
6. Przemówienie pana Erharda Buseka, specjalnego koordynatora Paktu Stabilizacji dla Europy Południowo-Wschodniej.
7. Prace w trzech grupach roboczych:
  - a) Grupa 1 - Rola parlamentów w integracji Bałkanów Zachodnich z Unią Europejską.
  - b) Grupa 2 - Rozwój gospodarczy i perspektywa europejska dla Europy Południowo-Wschodniej.
  - c) Grupa 3 - Obszar bezpieczeństwa i sprawiedliwości: polityka imigracyjna i wizowa.
8. Przemówienie premiera Słowenii – Janeza Janšy.
9. Przemówienie przewodniczącego Komisji Europejskiej – Jose Manuela Barroso.

10. Debata.

11. Konkluzje i podziękowania w imieniu pana Hansa-Gerta Pötteringa oraz pana France Cukjati.

Ad. 2. Przemówienie pana Dimitrija Rupela, ministra spraw zagranicznych Słowenii.

W imieniu prezydencji Rady UE, pan **Dimitrij Rupel**, słoweński minister spraw zagranicznych, podkreślił, że Traktat Lizboński będzie stanowił podstawę prawną do przyszłego rozwoju UE. Ponadto odniósł się do wyborów w Serbii, podkreślając wygraną sił proeuropejskich oraz do sytuacji w Albanii i Czarnogórze, zaznaczając, że oba kraje chcą wejść do UE i będą mogły tym celu otrzymywać pomoc unijną. Wspomniał także o Kosowie, zaznaczając, że UE powinna wesprzeć Kosowo. Powiedział, że choć dotychczas wiele krajów nie uznało niepodległości tego kraju, to jednak nie ma możliwości kroku wstecz, bo proces ten jest nieodwołalny. Konieczna jest kontynuacja misji EU LEX w Kosowie, co powinno przyczynić się do zwiększenia stabilności regionu. Konieczna jest również współpraca z ONZ. 15 czerwca powinna zostać uchwalona konstytucja w Kosowie, co będzie kolejnym ważnym wydarzeniem w historii tego państwa. Na koniec dodał, że w Kosowie znajdują się bardzo ważne zabytki cywilizacji europejskiej i jest niedopuszczalne, by te zabytki zostały zniszczone. Nalegał, by władze Kosowa wzięły na siebie odpowiedzialność za podtrzymanie kultury serbskiej.

Ad. 3. Strategia Komisji Europejskiej wobec Bałkanów Zachodnich – komisarz Olli Rehn odpowiedzialny za politykę rozszerzenia UE

Komisarz Rehn podkreślił, że parlamenty narodowe pełnią znaczącą rolę w procesie poszerzenia UE i w informowaniu o tym swoich obywateli. Wszystkie porozumienia o stabilizacji i stowarzyszeniu wymagają ratyfikacji przez państwa członkowskie, również te dotyczące Bałkanów. Komisarz wezwał kraje, które dotychczas tych porozumień nie ratyfikowały, do jak najszybszego ich przyjęcia. Aktywne zaangażowanie parlamentów krajowych jest ważne dla przygotowania krajów do członkostwa w UE. Debata nt. różnych aspektów rozszerzenia w państwach członkowskich i kandydujących oraz konsekwencja w dążeniu do integracji z UE pomagają osiągnąć postępy w pracach legislacyjnych, wdrażaniu prawa unijnego i dostosowaniu do standardów UE. Ponadto, wymiana praktyk między parlamentami pomaga we współpracy, w lepszym zrozumieniu wymagań procesu integracyjnego oraz w stawianiu czoła wyzwaniom. Ten rok jest szczególnie ważny dla regionu Bałkanów Zachodnich. Rola Komisji w zakresie integracji tego regionu jest podwójna: jest to rola trenera, który uczy, pomaga finansowo i doradza oraz sędziego, oceniającego poczynione postępy. Lekcja, wyniesiona z poprzedniego rozszerzenia UE, jest taka, że należy rozwiązywać kluczowe kwestie i problemy na jak najwcześniejszym etapie integracji z UE. Dlatego KE koncentruje się na kwestiach takich jak: wzmocnienie państwa prawa, sprawiedliwych rządów, reformie sądowej i administracyjnej, przeciwdziałaniu przestępczości zorganizowanej i korupcji oraz rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego. KE zdaje sobie sprawę, że wiarygodna perspektywa wstąpienia do UE jest najskuteczniejszym czynnikiem, wspierającym reformy w krajach kandydujących. W tym świetle tak ważne są podpisane właśnie porozumienia wizowe, zmierzające do umożliwienia podróży bezwizowych. Ponadto istotna jest pomoc przedakcesyjna, która dla Bałkanów Zachodnich wynosi 800 milionów EUR rocznie. Jest to najwyższy wskaźnik pomocy UE, jakiej kiedykolwiek udzieliła (30EUR/osobę rocznie). Dodatkowo UE wydaje 150 milionów EUR na utrzymanie bezpieczeństwa w regionie, w Bośni i Hercegowinie i Kosowie. W sumie UE wydaje 1 miliard EUR rocznie na Bałkany Zachodnie.

Komisarz Rehn omówił także sytuację w poszczególnych krajach regionu. Chorwacja jest na dobrej drodze, by ten rok okazał się decydujący dla jej wejścia do UE. Jeśli spełnione zostaną kryteria akcesyjne, już jesienią przedstawiona zostanie Chorwacji mapa drogowa, z terminarzem prowadzącym do zakończenia negocjacji w 2009 roku. Aby tak się stało, Chorwacja musi spełnić wszystkie kryteria do końca czerwca tego roku, włącznie z restrukturyzacją przemysłu stoczniowego, reformą sądowniczą i administracyjną oraz zwalczaniem korupcji a także poczynić znaczne postępy w zarządzaniu funduszami unijnymi. Z kolei Była Jugosłowiańska Republika Macedonii musi wykazać się gotowością do podjęcia negocjacji poprzez spełnienie 8 podstawowych priorytetów, włącznie z reformą sądownictwa i wdrożeniem reformy policji. Nadal jednak powodem do obaw w tym kraju jest możliwość zapewnienia wolnych i sprawiedliwych wyborów. Albania i Czarnogóra muszą wdrażać porozumienia o stowarzyszeniu i stabilizacji i przeprowadzać reformy. W szczególności powinny się koncentrować na stosowaniu przepisów prawa, reformie sądownictwa, walce z korupcją i przestępczością zorganizowaną a także wzmacnianiu zdolności administracyjnych. Bośnia i Hercegowina poczyniła znaczne postępy, przyjęła przepisy związane z reformą policyjną, kontynuuje współpracę z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla byłej Jugosławii. Pozostałe warunki z porozumienia o stabilizacji i stowarzyszeniu zostały wypełnione. Serbia jest kluczem do osiągnięcia stabilizacji i utrzymywania dobrych relacji sąsiedzkich w regionie. Podpisane niedawno porozumienie o stabilizacji i stowarzyszeniu jest dowodem na proeuropejską politykę Serbii. Także ostatnie wybory pokazały, że Serbia będzie kontynuowała postępy na drodze reform. Kosowo – UE jest zaangażowana w zabezpieczenie pokoju i stabilności w Kosowie oraz we wspieranie politycznego i gospodarczego rozwoju tego państwa. Ponadto, Komisja wspiera postępy Kosowa na drodze do UE, na równi z pozostałymi państwami Bałkanów Zachodnich. Kosowo musi pokazać swoje zaangażowanie w reformy, demokrację i tworzenie wieloetnicznego społeczeństwa, z poszanowaniem praw mniejszości.

Ad. 4. Wypowiedzi przedstawicieli parlamentów Bałkanów Zachodnich

Wszyscy mówcy – marszałkowie parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich, stwierdzili zgodnie, że dla nich obecne spotkanie międzyparlamentarne jest dowodem zaangażowania Unii Europejskiej w kwestie bałkańskie i wsparcia dla rozszerzenia UE o te kraje. W szczególności podkreślali rolę Słowenii, która postawiła sobie poszerzenie UE o Bałkany Zachodnie jako jeden z priorytetów swojej prezydencji. W swoich wypowiedziach podkreślali oni ogromne zmiany, jakie miały miejsce w ich krajach w ostatnich latach oraz opowiadali o postępach poczynionych przez ich kraje w zakresie zwalczania korupcji, przestępczości i ustanowienia systemu prawnego oraz sprawnie działającej policji – celem jak najszybszej integracji z Unią Europejską.

Marszałek parlamentu **Albanii**, pani **Jozefina Topalli**, podkreślała, że sytuacja w regionie zmieniła się ostatnio znacząco. Odniosła się do nowej sytuacji w Kosowie, kandydatury Albanii do wejścia do NATO oraz do środków podjętych celem zwalczania przestępczości i korupcji. Porównała obecną sytuację Albanii do sytuacji Grecji i Hiszpanii przed wejściem do Unii Europejskiej. Oba te kraje również wyszły z okresu dyktatury i integracja z UE okazała się dla nich sukcesem. Według niej: „to samo będzie miało miejsce w Albanii w UE. Narody, takie jak nasz, potrzebują członkostwa w większej społeczności”.

Wicemarszałek parlamentu **Bośni i Hercegowiny**, pan **Mladen Ivanic**, powiedział, że oczekiwania wobec przyszłej integracji jego kraju z UE są ogromne. Podkreślił ogromny postęp, poczyniony przez jego kraj, celem integracji z UE. Jako przykład podał: proces

reformy policyjnej, zmiany w prawie wyborczym, zapewnienie gwarancji praw mniejszości oraz wybór rzecznika praw obywatelskich. Pan Ivanic powiedział, że wejście do UE jest najważniejszym obecnie celem Bośni i Hercegowiny i dodał, że może to mieć ogromne znaczenie dla współpracy międzyregionalnej.

Marszałek **Luka Bebic** z parlamentu **Chorwacji** podkreślał, że demokracja parlamentarna jest w jego opinii podstawową formą dyplomacji w świecie. Zauważył, że kraje w regionie dokonały wiele celem modernizacji struktur państwowych oraz instytucjonalnych, ale podkreślił, że „wiele jest ciągle do zrobienia”. W jego opinii takie spotkania są krokiem naprzód w kierunku wzmocnienia postępów w krajach Bałkanów Zachodnich, ale zauważył również, że do wejścia do UE konieczne jest osiągnięcie pewnych standardów. W jego opinii, Chorwacja postawiła sobie za cel wejście do UE we wrześniu 2009 r. W międzyczasie jego kraj nadal będzie realizował niezbędne reformy oraz kontynuował proces negocjacji. Podsumował, że Chorwacja może stanowić przykład dla pozostałych państw regionu, dodać im odwagi i pewności siebie. Bowiem w jego opinii integracja z Unią Europejską oraz demokratyzacja regionu będzie kluczowa dla trwałego rozwiązania konfliktów i problemów Bałkanów Zachodnich.

Marszałek parlamentu **Serbii, Oliver Dulic**, zgodził się z przedmówcami, że proces reform w krajach Bałkanów Zachodnich, celem integracji z UE, przebiega sprawnie. Podkreślił, że Serbia, pomimo wielu problemów, pokazała, że jest społeczeństwem, które umie radzić sobie z problemami. Serbii zależy na integracji z UE, która jest siłą napędową do zmian dla serbskiego społeczeństwa. Dodał, że zarówno wybory parlamentarne, jak i prezydenckie, pokazały zaangażowanie Serbii w integrację z UE, bowiem w parlamencie jest przewaga proeuropejskich partii politycznych. Dla Serbii integracja z UE jest gwarancją lepszego życia jej obywateli. Marszałek Dulic podkreślił wagę zmian w gospodarce oraz powiedział, że walka z przestępczością i korupcją i tworzenie nowych miejsc pracy są priorytetowymi celami w krajach w okresie transformacji. Podkreślił, że Serbia jest państwem, które przezwyciężyło problemy przeszłości. Podziękował za wsparcie i obronę historycznego dziedzictwa Serbii. Zauważył jednak, że Kosowo i Metochia pogarszają problemy w tym regionie. Według niego, ogłoszenie niepodległości Kosowa było nielegalne i nie zostało uznane przez większość państw bałkańskich. Wspomniał o łamaniu rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1244, włącznie z zasadą historycznego pojednania między narodami. Dodał, że rozwiązanie tego problemu musi być oparte na demokratycznych zasadach. Obecna sytuacja jest bowiem bardzo trudna i nie należy jej traktować z przymrużeniem oka. Konieczna jest stabilizacja regionu, z uwzględnieniem poszanowania dla statutu i granic państwa serbskiego.

Marszałek parlamentu **Czarnogóry, pan Ranko Krivokapic**, przyznał, że Bałkany Zachodnie muszą stawić czoła wielu nowym wyzwaniom. W Czarnogórze przyjęto nową konstytucję – pierwszą, niezależną a we współpracy z Radą Europy udało się stworzyć konstytucyjne struktury państwa. Według niego ww. czynniki stanowią dobrą podstawę do postępu gospodarczego jego kraju. Czarnogóra uzyskała niepodległość po 88 latach. Jest społeczeństwem wieloetnicznym. Po dramatycznych wydarzeniach w tym kraju, powoli udaje się temu krajowi „wyjść na prostą”. Podjęto szereg reform na rzecz integracji europejskiej, takich jak reforma służb policyjnych, wymiaru sprawiedliwości, walka z korupcją i przestępczością. Unia Europejska jest motorem do zmian w Czarnogórze, zapewnia wizję sprawiedliwości i wolności. Kraj ten jest otwarty na współpracę, o czym może świadczyć choćby jednomyślna ratyfikacja układu o stowarzyszeniu i stabilizacji, czy też stworzenie parlamentarnego forum wymiany informacji. Konieczna jest również współpraca w ramach

CEFTA. Czarnogóra chce utrzymać dobre stosunki z Serbią i spełniać swoje obowiązki europejskie. Marszałek Krivokapic powiedział, że kraje Bałkanów Zachodnich potrzebują: „wiary w integrację europejską a nie wybaczenia”, jednak podkreślił, że „temat Kosowa podzieli nas na wiele lat”.

W imieniu zgromadzenia parlamentarnego **Kosowa**, pan **Jakub Krasniqi** powiedział, że uczestnictwo w tym spotkaniu ma dla Kosowa ogromne znaczenie, ponieważ świadczy o uznaniu statusu Kosowa przez Parlament Europejski. Kosowo przyjęło nowe obowiązki polityczne, doprowadziło do pojednania grup etnicznych, rozwoju demokracji i zaangażowało się w integrację. Deklaracja niepodległości Kosowa z 17 lutego br., przyjęcie konstytucji 9 kwietnia br., przyjęcie planu Marti Ahtisariego oraz przyjęcie 25 z 34 zasad, wynikających z tego planu pokazuje, że obywatele są zaangażowani w budowę państwa demokratycznego, opartego na wartościach europejskich i ochronie mniejszości narodowych, zgodnie ze standardami europejskimi. Celem Kosowa jest członkostwo w międzynarodowych instytucjach tj. MFW, Bank Światowy, Rada Europy, OBWE oraz ONZ, a także innych regionalnych i międzynarodowych zgromadzeniach parlamentarnych. Dotychczas 41 państw uznało niepodległość Kosowa. Jednym z głównych celów strategicznych Kosowa jest integracja z UE. Szczyt w Salonikach w 2003 r. zatwierdził perspektywę europejską dla Bałkanów Zachodnich. Od 2002 r. Komisja Europejska rozpoczęła proces integracji Kosowa z UE poprzez przyjęcie Paktu o Stabilizacji i Stowarzyszeniu. Dotychczas zorganizowano 13 spotkań między KE a rządem Kosowa. Instytucje Kosowa wypełniają rekomendacje KE w zakresie: ochrony praw człowieka, państwa prawa, poszanowania bezpieczeństwa i zasad demokratycznych. Rozwój gospodarczy jest dla Kosowa ważny, dlatego władze tego kraju starają się zrobić użytek z zasobów naturalnych, nie tylko celem wytwarzania energii na potrzeby własne, ale również na eksport. Dzięki inwestycjom kapitału krajowego i zagranicznego oraz pomoc, w Kosowie oczekiwany jest wzrost mocy istniejących elektrowni i dążenie do wykorzystywania innych źródeł pozyskiwania energii. Instytucje Kosowa podejmują konieczne środki celem stworzenia atrakcyjnego rynku dla inwestycji zagranicznych, koncentrując się przede wszystkim na stabilizacji politycznej, kwestiach bezpieczeństwa, infrastrukturze, telekomunikacji i usługach. Marszałek Krasniqi podkreślił, że Kosowo to bezpieczne i stabilne państwo. Siły KFOR, policja międzynarodowa i policja kosowska dążą do zapewnienia gwarancji bezpieczeństwa i porządku. Siły bezpieczeństwa i przyszła armia Kosowa zostaną zbudowane zgodnie ze standardami NATO, bo celem Kosowa jest wejście do NATO i UE. Obecnie NATO i UE są w Kosowie, ale wkrótce to Kosowo będzie częścią UE i NATO. Kosowo chce funkcjonować w oparciu o pokój i dobrą wolę. Przestrzega porozumień międzynarodowych i jedności terytorialnej państw sąsiadujących. Młodzi ludzie z Kosowa chcą poznać Europę, studiować w Europie i komunikować się z rodzinami, które mieszkają na terenie UE. W tym celu konieczne jest wprowadzenie ruchu bezwizowego w przyszłości.

Ad. 5. Wypowiedzi przedstawicieli grup politycznych

W imieniu grupy EPP-ED wypowiadał się jej przewodniczący, pan **Joseph Daul** (Francja). Powiedział, że wspólna przyszłość Bałkanów Zachodnich w Europie jest rzeczą pewną. Podkreślił jednak konieczność indywidualnego podejścia do każdego z krajów bałkańskich, bowiem sytuacja tych krajów jest różna. Poseł Daul powiedział, że Chorwacja będzie 28. państwem członkowskim UE, ale zanim to się stanie musi spełnić szereg kryteriów, m.in. zapewnić lepsze zarządzanie środkami finansowymi, wzmocnić potencjał administracyjny, itp. Wejście Chorwacji do UE będzie pozytywnym przykładem dla innych krajów. Macedonia również wstąpi do UE, jednak jest to uzależnione od kompromisu z Grecją w sprawie nazwy

tego kraju. Albania, Czarnogóra, Serbia też wejdą do UE, jednak ratyfikacja porozumień uwarunkowana jest tym, by Radko Mladic był przekazany Trybunałowi w Hadze.

W imieniu grupy PSE wypowiedział się pan **Hannes Swoboda** (Niemcy), który podkreślił znaczenie Agendy z Salonik, która świadczy o zaangażowaniu na rzecz zasad obowiązujących w UE. Zaznaczył, że aby wstąpić do UE konieczna jest współpraca z międzynarodowym trybunałem haskim, zagwarantowanie ochrony mniejszości narodowych, konieczność zagwarantowania podstawowych praw i realizacji zasad zawartych w układach o stabilizacji i stowarzyszeniu. Za dotychczasowe osiągnięcia pogratulował w szczególności Bośni i Hercegowinie, bo w jego opinii „to państwo rodziło się w bólach”. Tak, jak wielu innych, podkreślił konieczność liberalizacji ruchu wizowego, co jest szczególnie ważne dla młodych ludzi. Wszyscy Europejczycy mają prawo do swobodnego poruszania się w ramach Europy. Zaznaczył, że po spełnieniu kryteriów – wszystkie państwa kandydujące wejdą do UE. Pierwsza będzie Chorwacja, której wejście do UE będzie miało miejsce w niedługim czasie.

Reprezentująca grupę ALDE, pani **Lena Ek** (Szwecja), podkreśliła, że pomimo głosów, że Parlament Europejski jest coraz bardziej sceptycznie nastawiony do kolejnych rozszerzeń UE i wątpliwości co do potencjału absorpcyjnego UE, ALDE popiera strategię rozszerzenia UE. Powiedziała, że „UE okazała się sukcesem, ponieważ następowały zarówno procesy poszerzenia, jak i pogłębienia integracji”. W jej opinii wszystkie kraje na pewno staną się członkami UE, lecz muszą spełnić kryteria wejścia do UE i to zadanie leży wyłącznie w gestii społeczeństw tego regionu. Konieczne jest zachęcanie innych krajów do reform, zwiększenie budżetu na działania wewnętrzne oraz podjęcie działań na rzecz liberalizacji ruchu wizowego i wprowadzenia uproszczeń wizowych. Na wiarygodność UE wpływa bowiem to, jak traktujemy swoich sąsiadów.

Pan **Salvatore Tatarella** (Włochy), w imieniu UEN, podkreślił, jak ważna jest kontynuacja drogi pokoju i współpracy, którą zmierzają państwa Bałkanów Zachodnich. Na tym spotkaniu po raz pierwszy występują razem. Zaznaczył, jak ważne jest kształtowanie zjednoczonej, pokojowej Europy. Pani **Gisela Kallenbach** (Niemcy), w imieniu grupy Zielonych, powiedziała, że często w PE toczono są dyskusje na temat zdolności integracyjnych UE. Na szczęście to uległo zmianie i Unia wypracowała strategię dla Bałkanów Zachodnich. To, że naród serbski opowiedział się większością za Europą, jest dobrym znakiem na przyszłość. Jednak konieczna jest współpraca Serbii z Międzynarodowym Trybunałem Karnym. Serbia potrzebuje okresu refleksji by stawić czoła sytuacji z Kosowem. W przeciwieństwie do poprzedników, pan **Athanasios Pafilis** (Grecja) z grupy GUE, przedstawił zupełnie odmienną perspektywę regionu. Według niego sytuacja, w której obecnie znajdują się Bałkany i w której żyją mieszkańcy jest bardzo trudna. Jest to region nieustannej rywalizacji między UE, Rosją a USA. Po serii interwencji, ingerencjach, okupacji, tworzone są nowe państwa, które „wyrastają jak grzyby po deszczu. Cóż to za niezależne państwo, gdzie mieszka 25 tysięcy osób? Czy w dzisiejszej sytuacji mieszkańcy mają zapewnioną spokojną przyszłość?”. W Kosowie bezrobocie sięga 40-50 %. GUE nie zgadza się na wojnę i na interwencję zagranicznych wojsk w Kosowie. W opinii posła Pafilisa niepotrzebne są w Kosowie zagraniczne interwencje – sami powinni sobie dać radę i sami powinni rządzić. Gdyby Kosowo weszło do UE, wówczas biedni byliby biedniejsi a kapitaliści by byli jeszcze bardziej uprzywilejowani, niż są dzisiaj. Bałkany są nadal pod okupacją polityczną. A niezależność Kosowa jest nielegalna.

Marszałek parlamentu Bułgarii, pan **Georgi Pirinski**, podsumował, że uczestnicy dyskusji zwracali uwagę na trzy aspekty procesu integracji Bałkanów Zachodnich – pokój i stabilność, rozwój gospodarczy i społeczny oraz postęp na drodze do UE. W jego opinii, współpraca regionalna jest podstawowym czynnikiem pozwalającym na osiągnięcie tych trzech celów. Przypomniął o porozumieniu podpisanym kilka tygodni temu pomiędzy parlamentami w regionie, którego celem jest wzmacnianie wymiaru parlamentarnego współpracy regionalnej.

Ad. 6. Współpraca regionalna w Europie Południowo-Wschodniej – pan Erhard Busek, specjalny koordynator, Pakt Stabilizacji dla Europy Południowo-Wschodniej

Pan **Erhard Busek**, specjalny koordynator Paktu Stabilizacji dla Południowo-Wschodniej Europy, powiedział, że jest to najodpowiedniejszy moment do organizacji tego rodzaju spotkań, bowiem dotychczas podejście państw UE do tego regionu miało charakter ojcowski – mówiliśmy tym krajom, co powinny robić. A teraz sytuacja uległa zmianie – region musi wziąć odpowiedzialność sam za siebie, w czym dużą rolę odegrały Parlament Europejski (PE) i parlamenty krajowe. Podkreślił, że znacznie lepsze efekty w regionie przynosi współpraca wielostronna w porównaniu z porozumieniami dwustronnymi. Dla przykładu, współpraca euroatlantycka odegrała dużą rolę. Perspektywy Bałkanów Zachodnich na dziś określił jako optymistyczne: występuje znaczny rozwój gospodarczy, inflacja utrzymuje się na poziomie 5-10%, zachodzi wiele pozytywnych zmian, choć dodał, że pewne kwestie nadal pozostają nierozwiązane. Jednak ogólnie sytuacja w regionie wydaje się być pod kontrolą. Kosowo samo podpisywało wszystkie porozumienia. Podkreślił, że dzięki PE Pakt Stabilizacyjny mógł zacząć funkcjonować. Zasługi parlamentarzystów na tym polu, w szczególności w dziedzinie edukacji, są bardzo duże. Wezwał parlamenty krajowe do pogłębienia zaangażowania w regionie i wsparcia dla różnych projektów i inicjatyw: finansowego, ludzkiego i prawnego. Konieczne jest wsparcie dla wszelkich form działalności. Wspomniał też o tym, że pomimo wysokiego bezrobocia, w regionie brakuje siły roboczej, choć w to trudno uwierzyć. Dlatego tak ważne jest zatrzymanie w tych państwach młodych ludzi, ponieważ obecnie odbywa się drenaż mózgow na wielką skalę. Podkreślił również konieczność szkoleń w regionie, ponieważ jest wystarczająco pieniędzy (z różnych instytucji – Bank Światowy, EBOiR, Rada Europy, banki rozwojowe, EBI, itp.), natomiast brakuje dobrze opracowanych projektów. Za bardzo ważne uznał również wejście w życie porozumienia o europejskiej przestrzeni lotniczej, bowiem obecnie nie ma połączenia z miastami w regionie i nie ma regionalnych linii lotniczych. Na koniec odniósł się do konieczności wprowadzenia systemu bezwizowego. W szczególności jest to ważne dla młodych ludzi, którzy nie byli w Europie. Starsze pokolenie bowiem mogło podróżować. W tym celu konieczna jest wola i działania na poziomie państw członkowskich.

Ad. 7. Posiedzenia grup roboczych

Ad. 7a) Grupa robocza 1 - Rola parlamentów w integracji Bałkanów Zachodnich z Unią Europejską

Współprzewodniczący: pani Doris Pack (EPP-ED, Niemcy)
pan Jozef Jerovšek (Zgromadzenie Narodowe Słowenii)
Sprawozdawca: pan Anton Kokalj (Zgromadzenie Narodowe Słowenii)

Główne tematy poruszane podczas grupy roboczej:

1. Współpraca parlamentarna

Konieczność „dyplomacji parlamentarnej” była podkreślana przez wielu mówców jako jeden z podstawowych instrumentów wywierania wpływu przez parlamenty krajowe na poziomie

krajowym, regionalnym i europejskim. Wielu mówców podkreślało wagę współpracy parlamentarnej jako jednego z podstawowych instrumentów budowy sprawnie funkcjonujących państw Bałkanów Zachodnich. Ta współpraca może przybierać różne formy, tj. wymiana najlepszych praktyk, transfer wiedzy, projekty twinningowe pomiędzy dwoma parlamentami, itp. Kilku uczestników domagało się udziału przedstawicieli parlamentów Bałkanów Zachodnich w posiedzeniach europejskich partii politycznych. Posłowie wzywali do większej współpracy regionalnej, która stanowiłaby uzupełnienie współpracy pomiędzy UE a Bałkanami Zachodnimi. W tym kontekście zaproponowano, by COSAC wspierał współpracę regionalną w ramach zgromadzenia COSAP¹.

2. Wspieranie demokracji

Mówcy podkreślali kluczową rolę parlamentów narodowych we wzmacnianiu demokracji w krajach Bałkanów Zachodnich, poprzez takie działania, jak wspierania wolnych i niezależnych mediów, władzy sądowniczej, poszanowania prawa i praw mniejszości. Odpowiednia reprezentacja kobiet w polityce została również uznana za konieczny warunek do stworzenia bezpiecznego i spokojnego społeczeństwa.

3. Monitorowanie procesu rozszerzenia

Przedstawiciele parlamentów krajowych UE podkreślali, że należy spełnić wszystkie kryteria wejścia do UE. Jednak parlamenty narodowe pełnią podstawową rolę w tym procesie poprzez kontrolowanie pracy rządu, w szczególności w kontekście negocjacji rządu z UE oraz wdrażania prawa UE i standardów unijnych. Ta rola parlamentów narodowych została uznana za najważniejszą w procesie dostosowania do UE, w kontekście ochrony interesów społecznych. Ponadto podkreślano rolę parlamentów i posłów w wywieraniu wpływu na opinię publiczną, dotyczącego integracji z UE i rozszerzenia, za pomocą spójnej i szeroko zakrojonej kampanii informacyjnej. Jednak konieczność informowania społeczeństwa dotyczy nie tylko krajów kandydujących, ale również krajów członkowskich UE, gdzie rosną obawy związane z kolejnymi rozszerzeniami.

4. Edukacja

Uczestnicy debaty stwierdzili, że edukacja i szkolenia oraz reformy systemów szkolnictwa pełnią podstawową rolę w kreowaniu przyszłości Bałkanów Zachodnich.

Ad. 7 b) Grupa robocza nr 2 - Rozwój gospodarczy i perspektywa europejska dla Europy Południowo-Wschodniej

Współprzewodniczący: pan Jelko Kacin (EPP-ED, Słowenia)
pan Jan Hamacek (Zgromadzenie Narodowe Czech)
Sprawozdawca: pan Hannes Swoboda (PSE, Niemcy)

Pan Swoboda podkreślił cztery podstawowe elementy, które uznał za najważniejsze, jeśli chodzi o przyszły rozwój gospodarczy Bałkanów Zachodnich i przyszłą integrację z UE:

- potrzeba dalszego rozwoju infrastruktury transportowej;
- konieczność inwestycji w dostawy energii i infrastrukturę energetyczną, zarówno w tradycyjne, jak i alternatywne źródła energii;
- udoskonalenie systemu szkolnictwa, pod kątem przyszłego rozwoju gospodarczego;
- podniesienie poziomu szkolnictwa wyższego do poziomu europejskiego i stworzenie ogólnoeuropejskich sieci badawczych (również mając na uwadze wprowadzenie zmian w systemie wizowym).

Główne tematy poruszane podczas grupy roboczej:

---

¹ Conference of the European Integration Parliamentary Committees of States participating to the Stabilisation of Association Process (Western Balans COSAP)

1. Rozwój gospodarczy – kluczowy czynnik dla rozwoju regionu.

Rozwój gospodarczy został uznany za kluczowy czynnik konieczny do wejścia do UE w przyszłości i modernizacji całego regionu. Zaniechanie rozwoju gospodarczego to podstawowy błąd, z uwagi na negatywne konsekwencje dla całego społeczeństwa. Wzrost gospodarczy może przyczynić się do stabilizacji w regionie, jeśli będzie on w miarę równomierny we wszystkich krajach, biorąc pod uwagę aspekty społeczne, regionalne i etniczne.

2. Współpraca regionalna i projekty wielostronne

Podczas debaty kilku mówców podkreśliło konieczność współpracy regionalnej, ale także integracji regionu Bałkanów Zachodnich, zwracając uwagę na konieczność wdrażania projektów współpracy przygranicznej. W celu rozwoju gospodarczego całego regionu, nie powinno się go traktować jako aglomeracji, składającej się z wielu państw, ale jako spójną gospodarczą całość. Ważny jest aspekt współpracy wewnątrz regionu. Integracja europejska nie wyklucza współpracy regionalnej. Ponadto konieczna jest pogłębiona współpraca z działaczami lokalnymi a także z zagranicznymi dawcami pomocy w regionie, celem koordynacji działań i wprowadzenia synergii inwestycji z różnych źródeł: Komisji Europejskiej, międzynarodowych banków inwestycyjnych, dawców pomocy bilateralnej oraz krajami Bałkanów Zachodnich). Podczas prezydencji słoweńskiej podjęto działania zmierzające w kierunku tej współpracy.

3. Rozwój infrastruktury transportowej

Wszyscy się zgodzili z koniecznością unowocześnienia infrastruktury transportowej w regionie i stworzenia efektywnego systemu transportowego, celem umożliwienia realizacji innych inwestycji. Wielu mówców mówiło o marnowaniu cennego czasu i potrzebie regionalnej współpracy w tej materii, celem stawienia czoła problemom transportu: zarówno lotniczego, jak i lądowego.

4. Rozwój infrastruktury cyfrowej

Uznano, że rozwój infrastruktury cyfrowej jest bardzo istotny dla rozwoju gospodarczego. Choć region jest biedny, należy tę infrastrukturę rozwijać. Dostęp i wymiana informacji jest bardzo ważna dla poprawy klimatu inwestycyjnego i tworzenia nowych i lepszych miejsc pracy. Rozwój infrastruktury cyfrowej może doprowadzić do wzrostu konkurencyjności gospodarczej i integracji regionu z rynkami światowymi, ale również do powstania bardziej efektywnego, sprawnego i transparentnego rządu. Ponadto może zredukować obciążenia administracyjne dla społeczeństwa i sfery biznesowej.

5. Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw

Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw jest niezbędny do rozwoju gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy. Inwestycje i pomoc zagraniczna powinny być przede wszystkim nakierowane na ten sektor gospodarki. Małe i średnie przedsiębiorstwa pełnią również bardzo istotną rolę, jeśli chodzi o dywersyfikację inwestycji w regionie. W tym kontekście inwestycje w rolnictwo są konieczne do poprawy sytuacji w regionie i spadku uzależnienia od drogiego importu żywności z zagranicy. Te kraje są samowystarczalne.

6. Sprawiedliwe rządy i poprawa jakości administracji publicznej

Sprawiedliwe rządy są podstawowym warunkiem rozwoju gospodarczego regionu. Dotyczy to: tworzenia solidnych i wiarygodnych ram prawnych dla inwestorów, zmniejszania obciążeń biurokratycznych, walki z korupcją oraz szeroko rozumianej modernizacji państwa. Podnoszenie jakości administracji publicznej jest jednym z najważniejszych czynników, przyczyniających się do zwiększania zdolności absorpcyjnych pomocy zagranicznej dla regionu oraz wdrażania istniejących form współpracy z Unią Europejską. Słaba administracja publiczna jest jedną z podstawowych przeszkód w wejściu do UE. Dlatego konieczne jest wsparcie dla działań samorządów, rządu i administracji w regionie.

Sprawozdawca Hannes Swoboda podsumował dyskusję w następujących punktach:

- Najbardziej ekstremistyczne ruchy wynikają z rozczarowania obecną sytuacją i stanowią przeszkodę dla rozwoju gospodarczego. Dlatego konieczne jest budowanie wzajemnego zaufania, celem rozwoju współpracy regionalnej.
- Zaufanie do krajowych systemów prawnych i administracji publicznej są konieczne do przyciągania inwestorów w regionie. Należy dążyć do bardziej efektywnego systemu rządzenia w regionie.
- Poprawa infrastruktury transportowej i energetycznej jest podstawowym narzędziem dla zapewnienia długotrwałego rozwoju gospodarczego.
- Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw oraz sektora rolniczego i regionów wiejskich są konieczne do poprawy sytuacji gospodarczej regionu.
- Rozwój gospodarczy powinien następować zarówno w tradycyjnych sferach gospodarki, ale również w zakresie infrastruktury cyfrowej, tak, by małe i średnie przedsiębiorstwa mogły sprawnie funkcjonować na arenie międzynarodowej.
- Celem redukcji „drenażu mózgów” – masowego wyjazdu zdolnej młodzieży z kraju, konieczne jest większe otwarcie granic oraz wprowadzenie ułatwień wizowych.
- Wdrażanie obecnie istniejących umów między UE a krajami Bałkanów Zachodnich musi ulec poprawie.

Ad. 7 c) Grupa robocza nr 3 - Obszar bezpieczeństwa i sprawiedliwości: polityka imigracyjna i wizowa

Współprzewodniczący: pan Joost Lagendijk (UEN, Holandia)

pan Darko Fras (Zgromadzenie Narodowe Słowenii)

Sprawozdawca:

pan Jean-Pierre Dufau (Zgromadzenie Narodowe Francji)

Główne tematy poruszane podczas grupy roboczej:

1. Obecna sytuacja

Uczestnicy dyskusji zgodzili się, że kwestie dotyczące imigracji są jednymi z najbardziej kontrowersyjnych w ostatnich latach. Podkreślali potrzebę przyspieszenia procesu liberalizacji systemu wizowego przez kraje członkowskie UE dla krajów Bałkanów Zachodnich, poprzez udogodnienia w uzyskaniu wiz, wprowadzenie tanich wiz aż wreszcie poprzez wprowadzenie reżimu bezwizowego. Z uwagi na brak porozumienia pomiędzy krajami członkowskimi w tym względzie, ta kwestia pozostaje powodem frustracji dla mieszkańców regionu, pozostających ciągle poza granicami UE. Porozumienie w tej kwestii powinno być pierwszym krokiem w kierunku stworzenia wspólnej europejskiej polityki imigracyjnej.

2. Wsparcie parlamentarne na poziomie krajowym i europejskim

Większość uczestników dyskusji wsparła proces liberalizacji polityki wizowej dla krajów Bałkanów Zachodnich w najbliższej przyszłości. Jednak zadanie to należy do rządów państw członkowskich, a w szczególności ministrów spraw wewnętrznych, odpowiedzialnych za ten proces. Jeśli jest wola polityczna, powinna ona przede wszystkim być po stronie rządów państw członkowskich. Jednak należy pamiętać, że uelastycznienie polityki wizowej zależy również od postępów poczynionych przez kraje kandydujące, w ramach wytyczonej dla nich „mapy drogowej”. Bowiern czynnikiem umożliwiającym liberalizację systemu wizowego jest postęp poczyniony przez kraje kandydujące w obszarze bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Tak więc zniesienie obowiązku wizowego – będzie zależało od bieżącej sytuacji w krajach Bałkanów Zachodnich i respektowania warunków wejścia do UE.

3. Konieczność skoncentrowania się na młodym pokoleniu

Wiele osób wzywało do zniesienia wiz dla młodzieży z krajów bałkańskich, która chciałaby studiować i pracować w UE, by umożliwić jej zapoznanie się z wartościami UE. Jedynie 10%

młodzieży z tych krajów podróżowało po Europie Zachodniej. Równocześnie jednak należy zapobiec drenażowi mózgow: młodym, wykształconym ludziom powinno stworzyć się warunki powrotu i podjęcia pracy w ich krajach ojczystych.

4. Swoboda przepływu ludzi

Swoboda przepływu ludzi jest prawem podstawowym, które należy respektować. Ograniczenia w tym zakresie nie służą ani EU, ani krajom Bałkanów Zachodnich.

5. Istotny jest poziom rozwoju gospodarczego i społecznego

Uczestnicy debaty kładli nacisk na powiązanie pomiędzy imigracją, polityką wizową a poziomem rozwoju gospodarczego i społecznego. Im większe naciski ze strony krajów kandydujących do wejścia do UE, tym dokładniej kraje UE będą się przyglądały ich postępom w reformach.

6. Odwaga cywilna i edukacja w zakresie polityki migracyjnej zadaniem dla państw członkowskich i kandydujących

Rządy i parlamenty mają za zadanie informować opinię publiczną o unijnej polityce imigracyjnej. Populizm wśród polityków prowadzi do lęków opinii publicznej i wzbudza obawy przed rosnącym bezrobociem. Społeczeństwo powinno być zatem odpowiednio poinformowane i nastawione pozytywnie do imigrantów. Obawy są nieuzasadnione, bowiem 500 milionów mieszkańców UE nie będzie zalanych 20 milionami mieszkańców krajów Bałkanów Zachodnich.

7. Nielegalna imigracja a poszanowanie godności ludzkiej

Wiele osób mówiło o respektowaniu praw pracowniczych i ryzyka związanego z nielegalną imigracją. Poszanowanie godności ludzkiej jest kolejnym powodem dla zniesienia ograniczeń wizowych. Wspólna polityka wizowa musi brać pod uwagę aspekt bezpieczeństwa zatrudnienia, jako element polityki imigracyjnej.

8. Wezwanie do wspólnego europejskiego systemu imigracyjnego

W podsumowaniu, uczestnicy wezwali do wypracowania wspólnej polityki imigracyjnej dla całej UE, opartej na współpracy między krajami członkowskimi. Dotyczy to w szczególności już istniejącej agencji FRONTEX. Istnieje również konieczność stawienia czoła trudnym tematom, takim jak wspólna polityka azyłowa oraz harmonizacja dokumentów podróży między krajami członkowskimi, kandydującymi i potencjalnie kandydującymi.

Ad. 8. Przemówienie premiera Słowenii i przewodniczącego Rady - Janez Janša

Premier Janša wyraził swoje zadowolenie ze spotkania nt. Bałkanów Zachodnich, do którego doszło w czasie prezydencji słoweńskiej. Podkreślił, że jest to pierwsze forum tego rodzaju poświęcone dyskusji o tym regionie. Polityka UE wobec Bałkanów Zach oparta jest na przekonaniu, że bezpieczeństwo i stabilność całej Europy jest związana z tymi państwami i że jedyną alternatywą dla nich jest członkostwo w UE. Program z Salonik z 2003 r. stanowi podstawę tego procesu. Po 5 latach widoczne są znaczne postępy poczynione przez kraje bałkańskie. Prezydencja słoweńska ma nadzieję, że podczas czerwcowej Rady uda się zakończyć etap „nowego nastawienia wobec Bałkanów Zachodnich”, co nie byłoby możliwe bez zaangażowania KE, PE i państw członkowskich. 1 stycznia 2008 r. prezydencja słoweńska nadała status kandydacki dwóm krajom: Chorwacji i Macedonii. Sprawozdanie jesienne KE pokaże, jak wygląda sytuacja tych krajów. Proces przebiega sprawnie w tych krajach. Jedynym problemem jest konflikt Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii z Grecją, dotyczący nazewnictwa tego kraju. Grecja ostatecznie zgodziła się na dwuczłonową nazwę. Ponadto podpisane zostało porozumienie pomiędzy UE i Serbią, a 16 lipca zostanie podpisane porozumienie z Bośnią i Hercegowiną, co zakończy ten etap agendy z Salonik. Proces przebiega powoli, ale też wstąpienie do UE nie jest łatwe. Należy jednak podkreślić, że dzięki agendzie z Salonik aspekt bałkański jest coraz bardziej uwzględniany w polityce

UE. Prezydencja słoweńska doprowadziła do utworzenia Unii Energetycznej Europy Południowo-Wschodniej. Kolejnym ważnym krokiem będzie podpisanie porozumień w zakresie transportu między krajami w regionie. Ponadto, duży postęp został poczyniony w sferze zacieśniania współpracy w zakresie bezpieczeństwa i sprawiedliwości: Rada w czerwcu dokona oceny postępów w ramach inicjatywy o nazwie *Ocena zagrożenia przestępczością zorganizowaną w krajach Europy Południowo-Wschodniej*. Podczas prezydencji słoweńskiej duży nacisk jest kładziony również na badania, rozwój i edukację. Włączenie regionu do Europejskiej Przestrzeni Badawczej będzie przykładem dobrego funkcjonowania „piątej wolności”. W obecnej chwili, dla społeczeństwa Bałkanów Zachodnich najważniejsze jest zniesienie obowiązku wizowego, lub choćby uelastycznienie tego systemu, by dostęp do wiz był łatwiejszy i by były tańsze, co jest nie tylko środkiem praktycznym, ale i symbolicznym, szczególnie dla młodych ludzi. Zwiększenie liczby stypendiów KE i państw członkowskich dla młodzieży z regionu ma bardzo pozytywny wydźwięk. Poza współpracą z UE, wzmacnianie współpracy regionalnej jest częścią polityki UE w regionie bałkańskim. W powołanej Radzie Współpracy Regionalnej, większość odpowiedzialności spoczywa na krajach z regionu. Została również utworzona Regionalna szkoła administracji publicznej. Poczyniono ponadto duży postęp w rozwoju stosunków międzyludzkich, w szczególności dzięki zaangażowaniu KE.

Nie można jednak pominąć kwestii Kosowa, która stanowi poważne wyzwanie dla UE. W grudniu podczas szczytu Rady zdefiniowano kluczowe wytyczne dla Kosowa na poziomie UE, celem uniknięcia destabilizacji regionu. Udało się zagwarantować stabilność Kosowa, pomimo czarnych prognoz, że pojawią się zamieszki i przemoc. 15 czerwca zostanie uchwalona konstytucja Kosowa. Serbska część Kosowa musi zrozumieć i uszanować misję EULEX oraz obecność misji KFOR i UNMIK.

Ad. 9. Przemówienie przewodniczącego Komisji Europejskiej - Jose Manuel Barroso

Jose Manuel Barroso podkreślił, że integracja Bałkanów Zachodnich w UE jest nieunikniona. Europejska integracja musi być szeroko dyskutowana zarówno przez PE, jak i parlamenty krajowe. Muszą dzielić się odpowiedzialnością. Obecnie razem musimy kształtować globalizację, co jest ogromnym wyzwaniem. Jak w 1954 r. przewidywał Jean Monnet: „nasze kraje są zbyt małe dla dzisiejszego świata, by sobie poradzić z silną Ameryką i Rosją dzisiaj, a w przyszłości ze wzrastającymi w potęgę Chinami i Indiami. Jean Monnet spodziewał się tej historycznej ewolucji świata. Jeden kraj, nawet największy, nie może sprostać tym wyzwaniom w odosobnieniu.

Unia Europejska jest w stanie kształtować porządek globalny. Ma ku temu potencjał: wymiar kontynentalny, największy PKB, jest największą potęgą handlową. Ponadto, koncepcja integracji europejskiej została zbudowana na zasadzie pojednania i kompromisu. 50 lat temu dotyczyło to Niemiec i Francji, później krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Unia Europejska jest zbudowana na trzech fundamentach – pokoju, wolności i solidarności i dlatego ma szansę być potęgą światową.

Poszerzenia UE to jedne z najbardziej istotnych momentów w historii UE. Bałkany Zachodnie zrozumiały zalety dołączenia do UE: podejmują wspólne inicjatywy, stworzyły Radę Współpracy Regionalnej, wspólnotę energetyczną, obszar wolnego handlu, sumiennie przygotowują się do wejścia do UE. Narody wcześniej walczące ze sobą pojednały się. Ciągłe jest wiele do zrobienia, ale perspektywa poszerzenia UE jest dla tych krajów instrumentem do szerzenia pokoju, demokracji i dobrobytu w Europie.

Unia powinna podejmować odważne decyzje, w duchu kompromisu i ustępstw, których warto dokonać. Członkostwo w UE oznacza wspólne stawianie czoła dzisiejszym wyzwaniom, takim jak: zmiany klimatyczne i energetyka (najważniejsze obecnie wyzwanie to zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii. UE przyjęła 23 stycznia br. pakiet środków, który ma uczynić z Unii Europejskiej gospodarką niskowęglową; przyjęto Zieloną Księgę nt. Energii), walka z przestępczością i terroryzmem, reformy sądowe: stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu prawnego oraz skutecznego systemu sądownictwa, migracja i kontakty międzyludzkie (obecnie negocjowane są warunki dla podróży bezwizowych i dyskutowane propozycje, jak zintensyfikować relacje zewnętrzne UE).

Ad. 10. Debata, ze szczególnym uwzględnieniem wypowiedzi polskich przedstawicieli

Senator **Edmund Wittbrodt** podziękował w imieniu delegacji polskiej za zorganizowanie kolejnego, wspólnego spotkania Parlamentu Europejskiego i parlamentów krajowych. Podkreślił, że omawiana podczas tego spotkania tematyka jest bardzo ważna, ponieważ dotyczy przyszłego rozszerzenia UE, a tym samym rozszerzenia obszaru wolności, stabilizacji, demokracji i dobrobytu na kraje, które niedawno były w stanie wojny. Senator Wittbrodt podziękował również prezydencji słoweńskiej za podjęcie tego tematu podczas ostatniej konferencji COSAC w Słowenii i pogratulował pomysłu zaproszenia zainteresowanych krajów do dyskusji. Powiedział, że Polska popiera poszerzenie UE o państwa Bałkanów Zachodnich, pod warunkiem spełnienia kryteriów członkostwa przez poszczególne państwa. W tym kontekście ważne jest to, co powiedział pan Erhard Busek, że „teraz region bałkański przejmuje odpowiedzialność za siebie”. Najważniejsza w tym procesie jest wola i skuteczność działania w poszczególnych państwach Bałkanów Zachodnich. Jeśli te warunki zostaną spełnione, dopiero wówczas poparcie UE i jej państw członkowskich ma sens. Bardzo ważna w tym procesie jest współpraca na różnych poziomach. W szczególności współpraca na poziomie parlamentarnym ma kluczowe znaczenie. Senator Wittbrodt widzi duże możliwości i perspektywy współpracy bilateralnej pomiędzy parlamentami państw Bałkanów Zachodnich i parlamentami narodowymi. Dzięki kontaktom między parlamentami oraz przez parlamentarzystów właśnie można najlepiej informować, wyjaśniać i przybliżyć problematykę unijną społeczeństwu. Niezwykle ważna jest również współpraca na poziomie organizacji pozarządowych w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego i skracaniu dystansu do UE. Ważna jest również współpraca w zakresie edukacji i badań, a przede wszystkim w wymianie młodzieży, zapewnianiu stypendiów dla studentów z krajów bałkańskich. Senator Wittbrodt powiedział również, że stabilizacja tego regionu jest ważna dla stabilizacji całej UE. W tym kontekście dodał, że Polska aktywnie uczestniczy w procesie stabilizacji Bałkanów Zachodnich, w ramach naszego członkostwa w NATO i UE. Jest także obecna militarnie i policyjnie w ramach sił KFOR i misji stabilizacyjnej UNMIK.

Senator **Leon Kieres** zwrócił uwagę na problemy, których wymiar jest zbyt duży, by rozwiązywać je na poziomie krajowym poszczególnych państw, a tym bardziej na poziomie UE. Dlatego powinny być one rozwiązywane na poziomie parlamentów lokalnych i regionalnych. Do tych problemów, które powinny być rozwiązywane na niższym poziomie, zaliczył m.in. prawo do sprawowania transparentnej i uczciwej władzy lokalnej, prawo do uczciwych wyborów, prawo do udziału w sprawowaniu władzy, wspieranie współpracy transgranicznej, prawo do nauki języków, a także do ochrony i poszanowania języków ojczystych. Odnosząc się do dyskusji na temat konieczności rozwoju gospodarczego regionu, senator Kieres zwrócił uwagę, że za promocję gospodarki w tych krajach również powinny

odpowiadać władze lokalne, które ustalają procedury i standardy oraz wspierają rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.

Warto podkreślić, że do wypowiedzi polskich senatorów odnosili się zarówno przewodniczący KE Barroso, przewodniczący PE Pöttering, posłanka EPP-ED - Doris Pack, która jest osobą najbardziej zaangażowaną w PE w sytuację Bałkanów Zachodnich a także Anton Koktajl – przewodniczący Komisji Spraw Europejskich Zgromadzenia Narodowego Słowenii.

Pozostali uczestnicy debaty odwoływali się do kwestii poruszanych podczas grup roboczych i przez poszczególnych mówców: podkreślając konieczność spełnienia przez kraje bałkańskie kryteriów wymaganych do wejścia do UE, pomocy krajom bałkańskim przez poszczególne kraje, wymiany dobrych praktyk, współpracy międzyparlamentarnej, wprowadzenia ułatwień wizowych, wspólnej polityki imigracyjnej i bezpieczeństwa, rozszerzenia obszaru stabilności, pokoju, wolności, bezpieczeństwa, demokracji i solidarności również na ten region, wspierania wymiany młodzieży, edukacji i polityki informacyjnej, poszanowania praw człowieka, mniejszości narodowych i kobiet, itp.

Wątek, który nieustannie przewijał się podczas debaty, doprowadzając do niemiłej wymiany zdań, dotyczył nazewnictwa kraju – Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii. Ilekroć ktoś użył nazwy Macedonia, przedstawiciele Grecji natychmiast na to reagowali, upominając mówcę. Wzywali do poważnego traktowania tej sprawy, bo jeśli kwestia nie zostanie rozwiązana, wówczas niepewny jest pokój i stabilność w tym regionie. Przypomnę tylko, że Grecja zablokowała wejście Macedonii do NATO z powodu właśnie nazewnictwa. Tak samo może być w przypadku poszerzenia UE, gdyż tu także wymagana jest decyzja jednomyślna.

Opracowała:

dr Magdalena Skulimowska

A k c e p t u j ę

Edmund Wittbrodt
Przewodniczący Komisji Spraw Unii
Europejskiej Senatu RP

A k c e p t u j ę

Leon Kieres
Przewodniczący Komisji Spraw
Zagranicznych Senatu RP